

opfyldte en ret besværlig Borgerpligt, men Parten skal forklare i egen Sag, og det kan med Rette forlanges af ham, at han uforbeholdent og i Overensstemmelse med Sandheden skal udtale sig om alle de Omstændigheder, af hvilke Sagens Udfald kan være afhængigt; en saadan Sandhedspligt i Henseende til Proceserklæringerne forudsætter Lovforslaget ogsaa paa andre Steder, jfr. §§ 208 og 209. Udvalget ser derfor ikke rettere, end at Parten maa være pligtig at besvare de Spørgsmaal, som Modparten eller Retten stiller til ham, uden anden Begrænsning end den, at Spørgsmaalene maa være Sagen vedkommende, maa dreje sig om Omstændigheder, der kunne have Betydning for Sagens Afgørelse. At Parten nogen Sinde skulde have Ret til at fordre sig fritaget for at besvare saadanne Spørgsmaal overensstemmende med Sandheden, fordi dette kunde medføre Sagens Tab for ham i det hele eller for en Del, vilde, enten Sagen saa drejer sig om lidt eller meget, efter Udvalgets Mening ganske lamme det vigtige Oplysningsmiddel, som Parternes Afhørelse er, et Oplysningsmiddel, som ofte i betydeligere Sager kan være af den største Vigtighed.

Ændringsforslag Nr. 121 til § 316 gaar ud paa tydeligere at udtrykke, hvad der vistnok er Meningen. Partens Pligt til at forklare maa være den samme, hvad enten han efter Modpartens Begæring er indkaldt til Afhørelse, eller han selv har fremstillet sig, i hvilket Tilfælde der af Modparten kan stilles yderligere Spørgsmaal til ham.

Under Nr. 122 har Udvalgets Flertal stillet et Forslag til § 316, gaaende ud paa at fjerne den Bestemmelse, at Parten, der afhøres, skal kunne straffes for falsk Forklaring for Retten, hvis hans Udsagn ere usande; Mindretallet vil derimod opretholde denne Bestemmelse. Flertallet lægger ikke stor Vægt paa dette Spørgsmaal, men er dog mest tilbøjelig til at finde det for haardt, at et egentligt Strafansvar paalægges Parten, og til at mene, at de procesuelle Retstab, som i Reglen ville flyde af et saadant Forhold (jfr. § 223), ere til-

strækkeligt følelige til at modvirke Tilbøjeligheden til at lyve.

Mindretallet er med Kommissionen (Rigsdagstidende 1901—02, Tillæg A. Sp. 2794—95) enigt i, at det vil kunne virke forargeligt og demoraliserende, om Parterne straffrit skulde kunne staa og lyve offentlig til egen Fordel, og befrygter ligesom Kommissionen, at Fritagelsen for Strafansvar væsentlig vil hemme det Fremskridt i Retning af Sandhedsudfindelse, som Partsafhøringen ellers vil kunne bringe. Mindretallet stiller derfor kun (under Nr. 123) Forslag om, som en Følge af Udvalgets Ændringsforslag Nr. 120, at ændre Paragraphhenvisningen i Lovforslagets § 316, 2det Stykke.

I Anledning af Ændringsforslagene Nr. 124 og 125 til § 317 bemærkes, at naar Udvalgets Flertal ikke for Vidners Vedkommende gaar ind paa at anse en Forsikring paa Ære og Samvittighed for ligevægtig med Ed, kan det naturligvis endnu langt mindre gøre det med Hensyn til Partsed. At lade Parten afgive en saadan Forsikring anser Flertallet for ikke at være andet eller mere end en Gentagelse af Partens en Gang afgivne Proceserklæring. Særlig urimeligt synes dette Flertallet at være i de i § 318 omhandlede Tilfælde, hvis det er Lovforslagets Mening, at ogsaa i disse en Forsikring paa Ære og Samvittighed skal kunne træde i Stedet for Eden og have samme Virkning til at fri Vedkommende, som Edens Aflæggelse, f. Eks. i Paternitetssager. Oplyses det allerede under Sagen, at Parten ikke kan aflægge Ed (eller eventuelt ikke vil det, jfr. Forslagene til § 287), maa Sagen afgøres paa samme Maade, som Tilfældet vilde være, hvis Parten var bleven afsindig eller af andre Grunde uden egen Skyld ude af Stand til at aflægge en Ed, jfr. ogsaa her § 317, 3die Stykke; kommer dette først frem, efter at Edsdom er afsagt, maa Reglerne i § 320, 1ste Stykke, 2det Punktum og § 321, 2det Punktum om, hvad der skal ske, naar Parten efter Edsdommens Afsigelse bliver ude af Stand til at aflægge Eden, komme til Anvendelse.